

בית חנוכה

שנן נשמות תמימות המסקות
 חנאה אינסופית ממקור לארכוב: צרות הערכים. כל דבר רע לערבים מסב להם תענוג עמוק. די לשמוע את השמחה ה- כבדשה של קרייני קול ישראל בדברים על מספר ההרוגים בין מורדי אלג'יריה, או על נאום ההשמצה של מנהיג ערבי אחד נגד רעהו, כדו לקנא בבעלי שמחה זו. מכל צרות הערכים, אין להם צרה צרה-רה יותר ממכת הפילוג מעולם לא היו המנהיגים הערבים מפולגים יותר, שונאים יותר זה את זה ומשתדלים יותר לקטול איש את רעהו, מאשר ברגע זה. הרוב המכריע של אורחי ישראל, כולל מעצבי המדיניות של המדינה, סבורים שזה טוב מאד. הנגיון הוא ששטו ומסתה: הערכים הם האויב. מה שטוב לאויב, רע לנו. מה שרע לאויב, טוב לנו.

הנח כן, צריך היה להיות לנו טוב מאד כרגע זה. ונשאלת רק השאלה: אם זה כליכך טוב, מדוע זה כליכך רע?

בנאומי האחרון לפני היצחו לעג חיים ארלוזורוב לאותם מחבריו ש- האמינו כי "מה שטוב למלשתינה, רע לארץ-ישראל", ומה שרע למלשתינה, טוב לארץ-ישראל". בניגוד ליריבי דודי בן-גוריון, סבר ארלוזורוב כי מה שרע לערבים, יהיה בטופו של דבר רע גם לישוב העברי. ארלוזורוב, שיתכן והיה באמת אחד בדורו, היה משוכנע כי ארץ-ישראל העברית תיבנה במידה שתדאג גם לשוכה בני מלסטין הערבית.

דומים כי נחום גולדמן הוא ירשו של ארלוזורוב בתור הוגה-דעות מדיני. לא מכבר טען גם הוא כי שמחת ראשי-המדינה נוכח הפילוג הערבי היא אחילית מאד. הוא הביא כמה דוגמות מן הימים האחרונים.

למחרת מיבצע-טיני, היה נראה לרבים ממנהיגי העולם כי אין למצרים כל חשק לחזור לרצועת-עזה. מאז ומעולם גרמו הרצועה ופליסיה רק צרות למנהיגיה, שהיו מוכנים בהחלט להיטטר משניהם. גמאל עבד אל-נאצר נמנע באופן רב-משמעי לדרוש את החזרת הרצועה לשלטון מצריים. הוא הסתפק לדרוש את גירוש הפולשים הישראליים.

מתי חל השינוי? כאשר פתחו אויבי עבד אל-נאצר במדינות ערב במקלה גדולה של צנחנות. הרודן המצרי, כך האשימו ב- הציתירסר תחנות-שידור, נוגד בעולם ה- ערבי. הוא מוכן להפקיר את המליטים ואת אדמת מלסטין הקדושה לציונים.

התוצאה: מצריים מיהרה לחזור לרצועה, שעה קלה אחרי מפירת הרצועה לירי צבא האו"ם.
 כעבור כמה חודשים קרה אותו הדבר במהדורה הפוכה. המלך חוסיין, שהתגבר בינתים על סוכני מצרים, רצה לחסל את מחנות-הפליטים במדינתו. מחנות אלה, ממי-לכת ההתנועות האנושיות, הם קרקע-בתלין לפדאיון, לקומוניסטים ולמערצני גמאל עבד אל-נאצר. נשמעו רמזים על שיקום חלק מן הפליטים הנאלה בעיראק.

למחרת היום פתח קול-טוב הקאהירי במגניתי-אמים. סוכני האימפריאליזם, כך הרעיונו הנואמים, זוממים לסלק את המלי-טים מאדמת מלסטין, כדי למסור את הארץ סופית לידי השודדים הציוניים. כל מי שיתן ידו למוימה, יתרוק את דינו ככובד. **התוצאה: הרמזים על שיקום הפליטים נדמו מיד.**

לעוד קיימת מלחמת-אחים בין מדינות-ערב, לא יוכל אף מנהיג ערבי אחד להרים את ראשו ולהציע בגלוי שלום עם ישראל, מבלי לתת לאויביו נשק קטלני נגד עצמו. כל עוד נמשכת מלחמה זו, ימשך בין מנהיגי ערב המרוץ לעבר תור-האליסות של שנאת-ישראל. כל עוד תימשך מלחמה זו, יבקשו סוכני האימפריאליזם הלכן והאדום לנצל את הקלף האנטר-ישראלי.

לפי הכריחה הנושנה, איים טעם פריץ הונגארי על רעהו: "אם לא תפסיק להכות את היהודי שלי, אני אכה את היהודי שלך!" סוכני ברית-המועצות ואמריקה במרחב מאיימים עתה איש על רעהו: "אם לא תפסיק לזיין את הערבי שלך נגד ישראל, אזיין את הערבי רבי שלי נגד ישראל!"

לפני חמש שנים הקימו בריטניה ואמריקה את ברית-בנדאד נגד רוסיה (ונגד ישראל). כתשובה לכך סיסקה ברית-המועצות נשק למצרים, נגד מדינות ברית בנדאד (ונגד ישראל). אחרי שנשק זה הושמד בחלקו על-ידי בריטניה, צרפת וישראל במלחמת-הסואץ, גיבשה אמריקה גוש גדול חדש

של עולם ערבי מאוחד, בו אין המלחמה בישראל משמשת עוד קלף למאבק פנימי, יוכלו להרשות לעצמם להיות הרבה יותר מחוננים והגיוניים ביחס לישראל. אולם הם יהיו מסוגלים גם לפגוע בישראל.

השאלה המכרעת היא: מויאחד, מתי יאחד, תחת איזה דגל יאחד. יכול להיות איחוד שיהיה לטובת ישראל, מפני שישראל עצמה תהיה שותפה לו. אך יתכן גם איחוד שיהיה לרעת ישראל, אם יקום על ברכי השנאה לישראל.

במה יהיה הדבר תלוי? אני סבור: קודם כל בננו.

כל עוד תמיה ישראל פאסיבית לגבי הד קורה במרחב, כל עוד אינה קיימת במרחב

ינות השלום באה לסוריה

נגד מצריים (ונגד ישראל). גוש זה כיתר את סוריה. שהחלה מודינת בקצב קרחותני נגד שכנותיה (ונגד ישראל).
 זהו המצב כיום. עוד קשה לדעת מה יהיה הסיבוב הבא במישחק זה. רק דבר אחד ברור לגמרי: גם הוא יהיה איכשהו נגד ישראל.

לא הסוכנים הסובייטיים ולא הסוכנים האמריקאים מעוניינים במיוחד לחסל את מדינת ישראל. אך המדינה בלתי-השוכה בעיניהם בהשאה לשלל העצום שיטול בידי המנוצה בקרב על המרחב: השלטון על שורה ארוכה של מדינות עצמאיות. על חלק גדול מן הגוש הגייטראלי באו"ם, על רוב אוצרות-הנפט הידועים בעולם, על צומת-תחבורה חיוני, כל אלה יחד עלולים להחית, באחד הימים, הלשון במאזני המאבק על העולם.

רומאים הקדומים אמרו: "דיבדה ו"א אימפרה" - "הפרד ומשול!" האמריקאים והרוסים למדו סיסמה זו היטב. אולם אין היא נכונה לגבי ישראל. מבחינה ישראלית, נכונה יותר הסיסמה ההפוכה: "הפרד ופולו".
 לרע המזל, אין פרוש הדבר כי איחוד הערבים מבשר לנו טובות. אמנם, מנהיגי

גושים: **איגוד המלכים של סעודיה, ירדן ועיראק, בשותפות עם נשיא הלבנון, בגוש זה שולטת דיקטטורה פיאודלית רופסת, הנתמכת על-ידי האימפריאליזם המערבי. מלך בך הלבנון, כל שאר השותפים זה שונאי ישראל קיצוניים, מטבע מהותם הרוחנית והמעמדית.**

אגודת הקצינים של מצרים וסודיה, גוש זה מבוסס על דיקטטורה עממית, בעלת סמנים נאשיסטיים. מצרים היא ניטראליסטית ופולת לעבר הגוש ה- הודי. נדמה שסוריה עברה עתה את קו-האמצע ומתגלגלת לעבר האימפריאליזם ה- סובייטי, מקומה של סודאן אינו ברור.

המערב הערבי (אל-מערבי), הכולל את מארוקו, טוניס ואליו גם את לוב, יכול כבוא היום גם את אלג'יריה. בהנהגת חביב בורגיבה נוצר כאן גוש המתקרב למערב ולמשטר מערבי, מסתיג ממצריים ומן המלכים, אך קשור מבחינה רגשית לרעיון האומי הערבי ושואף ל- שיחזור אלג'יריה.

זהו שטח הפעולה. השאלה היא: איפה להתחיל?

כמה מנהיגים פקחיי-עיניים בתנועה ה- ציונית סבורים כי כדאי להתוול זחקא במקום המרוחק ביותר: בטוניס ובמארוקו. כאן מתגבש גוש ערבי שישו שעדיין אין בלבו שנאה עיוורת לישראל, הסוגר להגיון הפוליטי יותר מדיירי הדירות הקרובות יר-תר. מכאן אפשר להתחיל לבנות גשר - לעבר מצריים, ולעבר המוני האינטינגציה העצירה במרחב כולו. אך ישנן גם תריסר דרכים אחרות.

היהיה פועלתנו בבית המשותף כאשר תהיה, יש לה שלושה תנאים מוקדמים מצדנו. ראשית, עלינו להחליט באמת ש- אנחנו שייכים לבית. שנית, עלינו להחליט באמת לפעול כמדינה עצמאית, תחת להדת צופים מן הצד, שלישית, עלינו להבהיר לעצמנו מה בעצם אנחנו רוצים.

לא נוכל לדבר אף עם נפש חיה אחת בכל הבית הזה, לא נוכל לבוא במגע אף עם ערבי אחד ממאראקש ועד מוסול, אם לא נרשום על דגלנו, כעקרונות-יסוד בלתי-משתנים, שני מושכלים-ראשונים:

כבני הבית, נתיחס בחיוב ונשתדל לעזור לשאיפות הלאומיות הצודקות של כל שאר בני הבית, במידה שאינן נוגדות את השאיפות הצודקות שלנו או של דייר חוקי אחר.

כבני הבית, נשאף לשיחורר הבית כולו מפני פורצים זרים - אמריקאים וסובייטים, כריטיים ו- צרפתיים. דייר המפולרטט עם פור-צים מועדים אינו עשוי לרכוש את אמון שכניו.

זוהי התורה כולה על רגל אחת. אם נרשום אותה על לוח לבנו, נוכל לצאת מדי אמותינו ולהתחיל לפעול בדירות ה- סמוכות. כמעט כל פעולה מדינית בתוך המרחב, עדיפה על תפקידנו האומלל הני-כחי כצופה זר.

נשק הסובייטי הוורם לסוריה, ה- נשק המערבי הוורם לירדן ולעיראק, הוא אות אזהרה.
 אין טעם רב להתחכך איזה משני תסאני קים מרגיז יותר. לאם הישראלית השכולה של מחר לא יהיה איכפת כל-כך אם ה- כדור שיטלח את לב בנה הוא מתוצרת פיטסבורג או לנינגראד.
לכן, מוטב שנחדל מלשבת בי שאננות על מרפסת דירתנו, מפי-תבלים בהנאה עמוקה בשכנינו המתקוטטים, המתקעקים ביניהם את יסודות הבית כולו.
 היה יתיר שהפליג בים ושמע לפתע כי האוניה החלה טובעת. "מה איכפת לי?" אמר לעצמו. "הרי היא לא שייכת לי!" זה מצחיק מאד - כל עוד כל המדובר בנו עצמנו.